

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

19 декември 2019 година *

„Преюдициално запитване — Държавни помощи — Понятие — Публично железопътно предприятие в затруднено положение — Мерки за помощ — Отпускане на финансова помощ — Цел — Продължаване на дейността на публичното железопътно предприятие — Отпускане на средства и участие в капитала на това публично предприятие — Прехвърляне в капитала на друго публично предприятие — Критерий за частния инвеститор — Задължение за предварително уведомяване за новите помощи“

По дело C-385/18

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Consiglio di Stato (Държавен съвет, Италия) с акт от 5 април 2018 г., постъпил в Съда на 11 юни 2018 г., в рамките на производство по дело

Arriva Italia Srl,

Ferrotramviaria SpA,

Consorzio Trasporti Aziende Pugliesi (CO.TRA.P)

срещу

Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti,

в присъствието на:

Ferrovie dello Stato Italiane SpA,

Gestione Commissariale per Le Ferrovie del Sud Est e Servizi Automobilistici Srl a socio unico,

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato,

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: Ал. Арабаджиев, председател на състава, К. Lenaerts, председател на Съда, изпълняващ функцията на съдия от втори състав, Р. G. Хуегел (докладчик), С. Vajda и А. Kumin, съдии,

генерален адвокат: Е. Танчев,

секретар: R. Schiano, администратор,

* Език на производството: италиански.

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 8 май 2019 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Arriva Italia Srl, Ferrotramviaria SpA и Consorzio Trasporti Aziende Pugliesi (CO.TRA.P), от G L. Zampa и T. Salonic, avvocati,
- за Ferrovie dello Stato Italiane SpA, от A. Zoppini, G. M. Roberti, G. Bellitti и I. Perego, avvocati,
- за италианското правителство, от G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от P. Palmieri, avvocatessa dello Stato,
- за полското правителство, от B. Majczyna, в качеството на представител,
- за Европейската комисия, от D. Recchia и F. Tomat, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 29 юли 2019 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване е относно тълкуването на член 107 ДФЕС и член 108, параграф 3 ДФЕС.
- 2 Преюдициалното запитване е отправено в рамките на спор между Arriva Italia Srl, Ferrotramviaria SpA и Consorzio Trasporti Aziende Pugliesi (CO.TRA.P) (наричани по-нататък „Arriva Italia и др.“), от една страна, и Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti (Министерство на инфраструктурите и на транспорта, Италия) по повод прехвърлянето на притежаваните от това министерство 100 % от капитала на Ferrovie del Sud Est e Servizi Automobilistici Srl a socio unico (наричано по-нататък „FSE“) на Ferrovie dello Stato Italiane SpA (наричано по-нататък „FSI“).

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 В точка 188 от Известие на Европейската комисия относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 [ДФЕС] (ОВ, С 262, 2016 г., стр. 1, наричано по-нататък „Известието от 2016 г.“), е предвидено следното:

„Фактът, че органите възлагат предоставянето на обществена услуга на вътрешен доставчик (дори да са разполагали със свободата да възложат услугата на трети страни), сам по себе си не изключва евентуално нарушаване на конкуренцията. Евентуалното нарушаване на конкуренцията обаче се изключва, ако са изпълнени следните кумулативни условия:

- а) услугата е обект на законен монопол (установен в съответствие с правото на Европейския съюз) [...];

- б) законният монопол не само изключва конкуренцията на пазара, но и за пазара, с което се изключва всякаква евентуална конкуренция за функцията на изключителен доставчик на въпросната услуга [...];
- в) услугата не се конкурира с други услуги; и
- г) ако доставчикът на услуги осъществява своята дейност на друг (географски или продуктов) пазар, който е отворен за конкуренция, трябва да бъде изключено кръстосаното субсидиране. За това е необходимо да се водят отделни счетоводни сметки, разходите и приходите да се разпределят по подходящ начин и от публичното финансиране, предоставено за услугата, предмет на законен монопол, да не може да се възползват други дейности“.

4 Точки 211 и 212 от Известието от 2016 г. имат следното съдържание:

„211. Има обстоятелства, при които някои инфраструктури не срещат пряка конкуренция от други инфраструктури от същия вид или други инфраструктури от различен вид, предлагащи услуги със значителна степен на заменяемост, или пряко с такива услуги [...]. Липсата на пряка конкуренция между инфраструктурите е най-характерна за широкообхватните мрежови инфраструктури, [...] които са естествени монополи, т.е. чието дублиране би било икономически нецелесъобразно. Аналогично, може да има сектори, където частното финансиране за изграждането на инфраструктура е незначително. [...] Комисията счита, че засягането на търговията между държавите членки или нарушението на конкуренцията обикновено е изключено по отношение на изграждането на инфраструктура в случаите, когато в същото време i) инфраструктурата обикновено не среща пряка конкуренция, ii) частното финансиране е незначително в сектора и в съответната държава членка и iii) инфраструктурата не е предназначена да облагодетелства избирателно конкретно предприятие или сектор, а предоставя ползи за обществото като цяло.

212. За да е възможно цялото публично финансиране на даден проект да попадне извън приложното поле на правилата за държавните помощи, държавите членки трябва да гарантират, че финансирането, предоставено за изграждането на инфраструктура в случаите, посочени в точка 211, не може да се използва за кръстосано субсидиране или за непряко субсидиране на други стопански дейности, включително за управлението на инфраструктурата [...].“

5 Точка 219 от Известието от 2016 г. гласи:

„Докато управлението на железопътна инфраструктура [...] може да представлява стопанска дейност, изграждането на железопътна инфраструктура, която е достъпна за потенциалните ползватели при равни и недискриминационни условия — за разлика от експлоатацията на инфраструктурата — обикновено отговаря на условията, посочени в точка 211, и неговото финансиране следователно обикновено не влияе на търговията между държавите членки или не нарушава конкуренцията. [...]

(*) [Официална бележка под линия] Тази констатация не засяга въпроса дали предимство, предоставено от държавата на оператор на инфраструктура, представлява държавна помощ. Например, ако експлоатацията на инфраструктурата е обект на законен монопол и ако е изключена конкуренция за пазара на експлоатация на инфраструктурата, предимство, предоставено на оператора на инфраструктурата, не може да наруши конкуренцията и следователно не представлява държавна помощ. [...]. Както е обяснено в точка 188, ако собственикът или операторът извършва дейност на друг либерализиран пазар, той следва, с цел

да се избегне кръстосано субсидиране, да води отделно счетоводство, да разпределя разходите и приходите по подходящ начин и да гарантира, че други дейности не се възползват от публично финансиране“.

Италианското право

- 6 В член 1, параграф 867 от legge 28 dicembre 2015, n. 208 — Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge di stabilità 2016) (Закон № 208 от 28 декември 2015 г. за приемане на разпоредби за формиране на годишния и многогодишния държавен бюджет) (Закон за стабилността от 2016 г.) (обикновена притурка на GURI № 15 от 20 януари 2016 г., по-нататък наричан „Законът за стабилността за 2016 г.“) е предвидено поставянето на FSE под контролирано управление поради „влошеното му финансово състояние“.
- 7 В член 1, параграф 867, второ и пето изречение от Закона за стабилността от 2016 г. е предвидено задължение за временния управител, на когото е възложено контролираното управление на FSE, от една страна, „да изготви оздравителен бизнес план“ за намаляване на оперативните разходи, и от друга страна, да изпрати предложения до министъра на инфраструктурите и на транспорта за прехвърляне или продажба на FSE в съответствие с определените в декрет на същия министър критерии и процедури. Освен това член 1, параграф 867, шесто и последно изречение от Закона за стабилността от 2016 г. предвижда, че „до изпълнението на горепосочения оздравителния план, за да се осигури непрекъснатост на дейността на [FSE]“, се разрешава разходът от 70 милиона евро за 2016 г.
- 8 Въз основа на тази разпоредба от Закона за стабилността от 2016 г. министърът на инфраструктурите и на транспорта приема Декрет № 9 от 12 януари 2016 г. (по-нататък наричан „Декретът от 12 януари 2016 г.“), в който е предвидено налагането на FSE на контролирано управление. Според член 6 от този декрет сумата от 70 милиона евро, отпусната на FSE по силата на член 1, параграф 867 от Закона за стабилността от 2016 г., е предназначена за постепенно увеличаване на капитала му и може да се използва от временния управител без разрешение на съдружника, публично образувание, „за да се гарантира продължаването и редовността на управляваната от дружеството обществена услуга“.
- 9 С Декрет № 264 от 4 август 2016 г. (по-нататък наричан „Декретът от 4 август 2016 г.“), като приема, че отрицателната стойност на имуществото на FSE възлиза на 200 милиона евро, министърът на инфраструктурите и на транспорта решава да прехвърли на FSI цялото дялово участие на министерството в капитала на FSE.
- 10 Според Декрета от 4 август 2016 г. приобретателят на FSE е избран въз основа на критериите, изброени в член 1, параграф 1 от този декрет, а именно: а) „подобряване на ефективността на публичноправните участия при реструктуриране в рамките на една стопанска единица, притежавана от един и същ собственик (държавата)“, б) „притежаване от приобретателя на производствени и капиталови ресурси, които да гарантират непрекъснатостта на заетостта и на услугата и на достъпа до финансиране [...]“, и в) „оздравяване на дружеството, като се има предвид отрицателната нетна стойност на имуществото на [FSE]“.
- 11 Според член 2, параграф 2 от Декрета от 4 август 2016 г. прехвърлянето трябва да се осъществи без никаква насрещна престация, при спазване на официално поетия от FSI ангажимент в законния срок да преодолее имуществения дисбаланс в FSE. Член 2, параграф 3 от Декрета предвижда, че прехвърлянето не засяга правото на FSE да се ползва от отпускането на сумата от 70 милиона евро, посочена в член 1, параграф 867 от Закона за стабилността от 2016 г., за да постигне предвидените в този закон цели. Освен това от член 2, параграф 4 от същия декрет се установява, че прехвърлянето не може да се осъществи преди Autorità Garante della Concorrenza

e del Mercato (Орган, гарант за спазването на правилата на конкуренцията и на пазара, Италия, по-нататък наричан „AGCM“) да реши да не започва да изследва концентрацията между FSI и FSE или да я разреши.

- 12 След прехвърлянето на FSI на дяловото участие в капитала на FSE, с член 47, параграф 7 от decreto-legge n. 50 — disposizioni urgenti in materia finanziaria, iniziative a favore degli enti territoriali, ulteriori interventi per le zone colpite da eventi sismici e misure per lo sviluppo (Декрет-закон № 50 от 24 април 2017 г. за приемане на спешни финансови разпоредби, инициативи в подкрепа на териториалните структури, допълнителна намеса в подкрепа на засегнатите от земетресението зони и мерки за развитие) (обикновена притурка на GURI № 95 от 24 април 2017 г., по-нататък наричан „Декрет-закон № 50/2017“), преобразуван след изменение в Закон № 96 от 21 юни 2017 г. (обикновена притурка на GURI № 31 от 23 юни 2017 г.), шестото изречение на член 1, параграф 867 от Закона за стабилността от 2016 г. е изменено и е заменено със следния текст:

„Независимо от посочените в настоящия параграф задължения за 2016 г. се разрешава разход в размер на 70 милиона евро. Тези средства се прехвърлят в патримониума на [FSE], за да се използват при спазване на правната уредба на Съюза и в рамките на плана за оздравяване на дружеството единствено за покриване на пасивите, включително предишни, и финансовите потребности на сектор инфраструктура. Това не засяга актовете, мерките и операциите, осъществени по силата на [Декрета от 4 август 2016 г.] [...]“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 13 Към момента на поставянето му под контролирано управление на FSE е възложена от област Пулия (Италия) експлоатацията и поддръжката на местна железопътна инфраструктура, простираща се на 474 км, и услуги за обществен железопътен транспорт на пътници, както и допълнителни и/или алтернативни услуги за автомобилни превози.
- 14 FSI, дружество, притежавано изцяло от Министерството на икономиката и финансите, е холдингово дружество на група, осъществяваща дейности в сектора на железопътния превоз на стоки и пътници със съдействието на дъщерното ѝ дружество Trenitalia SpA, което е главното италианско железопътно предприятие и има концесия за експлоатацията на националната железопътна мрежа на Rete Ferroviaria Italiana SpA, което е част от същата група.
- 15 На 24 октомври 2016 г. Arriva Italia и др., всички осъществяващи дейност в сектора на железопътния и автомобилния обществен транспорт, които преди това са уведомили временния управител, че проявяват интерес към придобиването на FSE, подават до Tribunale amministrativo regionale del Lazio (Областен административен съд Лацио, Италия) жалба за отмяна на Декрета от 4 август 2016 г., в който се предвижда прехвърлянето на FSI на цялото притежавано от Министерството на инфраструктурите и на транспорта дялово участие в капитала на FSE.
- 16 В подкрепа на тази жалба те изтъкват по-конкретно че отпускането на 70 милиона евро и прехвърлянето на FSI на цялото дялово участие на Министерството на инфраструктурите и на транспорта в капитала на FSE (наричани по-нататък заедно „спорните мерки“) представляват държавна помощ и че като не е уведомило Комисията за тези мерки и като ги е приложило, италианското правителство е нарушило член 108, параграф 3 ДФЕС.
- 17 На 26 октомври 2016 г., AGCM изпраща сигнал до италианското правителство за проекта за прехвърляне на FSI на притежаваните от Министерството на инфраструктурите и на транспорта 100 % от капитала на FSE, както и за отпускането на 70 милионна евро (по-нататък наричан „сигналът на AGCM“). Причина за този сигнал е фактът, че според AGCM всяка от посочените мерки може да представлява държавна помощ.

- 18 На 21 ноември 2016 г. AGCM решава да не започва разследване на операцията по концентрацията на FSI и FSE, тъй като според този орган такава концентрация не води до създаване или до засилване на господстващо положение, което може да премахне или да намали съществено и трайно конкуренцията на съответните пазари.
- 19 В записка от 28 ноември 2016 г. министърът на инфраструктурите и на транспорта отразява наличието на двете условия, на които е подчинено прехвърлянето на цялото му дялово участие в капитала на FSE на FSI, а именно че AGCM е решил да не започва разследване на операцията по концентрация между FSI и FSE и че FSI е поело ангажимент в законния срок да преодолее имуществения дисбаланс в FSE. Същия ден с нотариален акт е осъществено прехвърлянето на FSI на дяловото участие в капитала на FSE.
- 20 В записката на министъра от 28 ноември 2016 г. се уточнява, че сумата от 70 милиона евро, отпусната въз основа на член 1, параграф 867 от Закона за стабилността от 2016 г., „следва да бъде предназначена — и използвана единствено — за покриване на финансовите нужди на железопътната инфраструктура на [FSE] при спазване на законодателството на Съюза“.
- 21 През януари 2017 г. FSE сезира Tribunale di Bari (Районен съд Бари, Италия) с искане за допускане на предпазен конкордат.
- 22 С решение от 31 май 2017 г. Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Областен административен съд Лацио) отхвърля подадената до него жалба.
- 23 Arriva Italia и др. подават въззивна жалба срещу това решение до Consiglio di Stato (Държавен съвет, Италия).
- 24 Той счита, че за да разгледа висящото пред него дело, е необходимо тълкуване на разпоредби от Договора за функционирането на ЕС.
- 25 На първо място, запитващата юрисдикция изразява съмнение относно финансирането на спорните мерки с държавни средства и предоставянето чрез тях на предимство на получателя, каквото е изискването по член 107, параграф 1 ДФЕС. По-конкретно, прехвърлянето на FSI на дяловото участие в капитала на FSE би могло да се впише в контекст и да е свързано с цели, позволяващи да се направи позоваване на принципа на неутралитет на Съюза по отношение на режима на собственост на предприятията, закрепен в член 345 ДФЕС.
- 26 На второ място, запитващата юрисдикция отбелязва, че макар сумата от 70 милиона евро, отпусната на FSE, да е включена в счетоводството му, тя не е излязла реално от бюджета на италианската държава. Следователно не било сигурно, че въпросните средства вече може да се считат за отпуснати и че поради това за тях се отнася задължението за уведомяване по силата на член 108, параграф 3 ДФЕС.
- 27 На трето място, запитващата юрисдикция отбелязва че в случая релевантният икономически сектор е този на областния транспорт на пътници на територията, посочена в договора за предоставяне на услуги, сключен между FSE и област Пулия. Впрочем AGCM установил, че прехвърлянето на FSI на дяловото участие в капитала на FSE не представлява концентрация, която води до ограничаване на конкуренцията на някой от съответните пазари на транспортни услуги.
- 28 Накрая, запитващата юрисдикция си задава въпроса дали, ако в настоящия случай следва да се приеме, че е налице държавна помощ, отпуснатата сума от 70 милиона евро трябва да бъде върната и настоящата структура на собствеността на FSE запазена, или, напротив, би следвало да се организира конкурентна процедура за придобиването на това дружество.

29 При тези условия Consiglio di Stato (Държавен съвет) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) При изложените по-горе обстоятелства от фактическа и правна страна представлява ли държавна помощ по смисъла на член 107 ДФЕС мярка, състояща се в отпускането по законодателен път на сума в размер на 70 милиона евро в полза на оператор от сектора на железопътния транспорт при условията, предвидени в Закона за стабилността от 2016 г. (член 1, параграф 867), изменен с Декрет-закон [№ 50/2017], и последващото прехвърляне на този оператор на друг икономически оператор без тръжна процедура и без никаква насрещна престация?

2) Ако това е така, съвместима ли е все пак въпросната помощ с правото на Съюза и какви са последиците от липсата на уведомление за нея по смисъла на член 107, параграф 3 ДФЕС?“

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

30 С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да установи дали член 107 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че от една страна, отпускането на парична сума на публично железопътно предприятие, изпитващо сериозни финансови затруднения, и от друга страна, прехвърлянето на цялото притежавано от държава членка дялово участие в капитала на това предприятие на друго публично предприятие, без конкурентна процедура и без насрещна престация, но срещу задължението на приобретателя да преодолее имуществения дисбаланс в прехвърляното предприятие, представляват държавни помощи по смисъла на член 107 ДФЕС.

31 Съгласно постоянната съдебна практика квалифицирането на дадена мярка като държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС изисква всички условия, посочени в тази разпоредба, да са изпълнени Първо, трябва да става въпрос за намеса на държавата или посредством ресурси на държавата. Второ, тази намеса трябва да е в състояние да засегне търговията между държавите членки. Трето, мярката трябва да осигурява предимство на своя бенефициер. Четвърто, тя трябва да нарушава или да заплашва да наруши конкуренцията (решение от 27 юни 2017 г., Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, т. 38 и цитираната съдебна практика).

32 Поради това трябва да се провери дали спорните мерки отговарят на тези условия.

Относно отпускането на сумата от 70 милиона евро на FSE

33 Относно отпускането на сумата от 70 милиона евро на FSE следва да се припомни, че когато става въпрос за първото от посочените в точка 31 от настоящото решение условия, за да може предимства да се квалифицират като „помощи“ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС, трябва, от една страна, те да са предоставени пряко или косвено с ресурси на държавата, и от друга страна, да може отговорността за тях да бъде вменена на държавата (решение от 15 май 2019 г., Achema и др., C-706/17, EU:C:2019:407, т. 47 и цитираната съдебна практика).

34 На първо място, относно възможността отговорността за мярката да бъде вменена на държавата, достатъчно е да се отбележи, че отпускането на посочената сума на FSE е непосредствена последица от Закона за стабилността от 2016 г.

- 35 На второ място, когато става въпрос за изискването предимството да е предоставено пряко или косвено с ресурси на държавата, следва да се отбележи, че фактът, че според запитващата юрисдикция сумата от 70 милиона евро не е излязла реално от бюджета на италианската държава и следователно не е довела до разход за бюджета на тази държава членка, не означава сам по себе си, че такава сума не може да бъде квалифицирана като „ресурси на държавата“, по-конкретно когато с член 1, параграф 867 от Закона за стабилността от 2016 г. е създадено потенциално задължение в тежест на бюджета на италианската държава.
- 36 В това отношение от практиката на Съда се установява, че от момента, в който правото на получаване на подпомагане, предоставено с ресурси на държавата е предоставено на бенефициера по силата на приложимото национално законодателство, трябва да се счита, че помощта е била отпусната, така че реалното прехвърляне на съответните ресурси не е решаващо (вж. в този смисъл решение от 21 март 2013 г., *Magdeburger Mühlenwerke*, C-129/12, EU:C:2013:200, т. 40).
- 37 Наистина, когато става въпрос по-конкретно за предприятие бенефициер, което изпитва финансови затруднения, по-скоро решението на публичните органи да му предоставят държавно подпомагане, а не реалното изплащане, може да позволи на лицата, които управляват такова предприятие, да заключат, че дейността му е икономически жизнеспособна и затова да я продължат, тъй като това решение създава за предприятието бенефициер право да получи това подпомагане, което запитващата юрисдикция следва да провери, ако е необходимо.
- 38 Във връзка с последното следва да се отбележи, че от член 1, параграф 867 от Закона за стабилността от 2016 г. следва, че отпускането на сумата от 70 милиона евро на FSE е разрешено, „докато се чака прилагането на оздравителния план“, който трябва да бъде изготвен от временния управител, натоварен с управлението на FSE по силата на същата разпоредба.
- 39 Наистина, както също се установява от член 1, параграф 867 от Закона за стабилността от 2016 г., италианският законодател е решил, с оглед на „тежкото финансово положение“ на FSE към датата на приемане на този закон, да предостави посочената сума на FSE, за да осигури продължаването на дейността му, както се установява от член 6 от Декрета от 12 януари 2016 г., което предполага, че предоставянето е трябвало да се осъществи незабавно. То не е зависело от финализирането на оздравителен план.
- 40 В това отношение следва да се отбележи, че в приложения към Закона за стабилността от 2016 г. технически доклад се сочат съществени отрицателни последици за продължаването на услугите за обществен транспорт в област Пулия, които при липсата на извънредна намеса от страна на италианската държава ще се проявят от декември 2015 г. Следва също да се припомни, че от акта за преюдициално запитване се установява, че сумата, предмет на главното производство, е била осчетоводена от FSE след приемането на посочения Закон от 2016 г.
- 41 При тези обстоятелства следва да се приеме, че отпускането на сумата от 70 милиона евро на FSE въз основа на член 1, параграф 867 от Закона за стабилността от 2016 г., дори да се предположи, че тази сума не е излязла реално от бюджета на италианската държава, може да представлява намеса с ресурси на държавата по смисъла на цитираната в точка 31 от настоящото решение съдебна практика, при условие че с тази разпоредба на FSE вече е предоставено право на това подпомагане, което запитващата юрисдикция трябва да провери.
- 42 Що се отнася до второто условие, посочено в точка 31 от настоящото решение, следва да се припомни, че според практиката на Съда, за да се квалифицира национална мярка като държавна помощ, трябва да се установи не действително отражение на съответната помощ върху търговията между държавите членки и действително нарушаване на конкуренцията, а

следва само да се прецени дали помощта би могла да засегне тази търговия и да наруши конкуренцията (решение от 27 юни 2017 г., *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania*, С-74/16, ЕУ:С:2017:496, т. 78 и цитираната съдебна практика).

- 43 В това отношение не е необходимо самите предприятия получатели да участват в търговията между държавите членки. Всъщност, когато държава членка предоставя помощ на предприятия, дейността на националния ѝ пазар може да се запази или да нарасне, което като последица намалява възможностите на установените в други държави членки предприятия да навлязат на пазара на тази държава членка (вж. в този смисъл решение от 8 май 2013 г., *Libert и др.*, С-197/11 и С-203/11, ЕУ:С:2013:288, т. 78 и цитираната съдебна практика).
- 44 Освен това от съдебната практика следва, че условието помощта да засяга търговията между държавите членки, не зависи от местния или регионалния характер на предоставяните транспортни услуги или от мащаба на въпросната сфера на дейност (решение от 14 януари 2015 г., *Eventech*, С-518/13, ЕУ:С:2015:9, т. 69).
- 45 С оглед на тази съдебна практика следва да се отбележи, че един от жалбоподателите в главното производство, а именно *Arriva Italia*, е дъщерно дружество на германската група *Deutsche Bahn AG* и както отбелязва генералният адвокат в точка 48 от заключението си, отпускането на сумата от 70 милиона евро на FSE е намалило шансовете на това дружество, дори шансовете на други предприятия, установени в други държави членки, различни от Италианската република, да получат управлението на поверената на FSE железопътна инфраструктура или да предоставят транспортни услуги на пътници върху тази инфраструктура. При тези обстоятелства финансово подпомагане, което позволява да се гарантира оцеляването на предприятие като FSE, което изпитва финансови затруднения, може да засегне търговията между държавите членки.
- 46 Що се отнася до третото условие, посочено в точка 31 от настоящото решение, не се спори, че отпускането на сумата от 70 милиона евро на FSE представлява предоставено на това публично предприятие предимство. От постоянната съдебна практика обаче следва, че условията, на които трябва да отговаря една мярка, за да попадне в обхвата на понятието за помощ по смисъла на член 107 ДФЕС, не са изпълнени, ако публичното предприятие бенефициер е могло да получи същото предимство като предимството, което му е предоставено посредством държавните средства, при обстоятелства, съответстващи на нормалните пазарни условия, като тази преценка по отношение на публичните предприятия се извършва по принцип с прилагането на критерия за частния инвеститор (решение от 5 юни 2012 г., *Комисия/EDF*, С-124/10 Р, ЕУ:С:2012:318, т. 78 и цитираната съдебна практика).
- 47 Също от съдебната практика следва, че за целите на преценката на въпроса дали същата мярка би била приета при нормални пазарни условия от частен инвеститор, който се намира в положение, възможно най-близко до това на държавата, трябва да се вземат предвид единствено печалбите и задълженията, свързани с положението на последната в качеството ѝ на акционер, като се изключат тези, които са свързани с качеството ѝ на носител на публична власт (решение от 5 юни 2012 г., *Комисия/EDF*, С-124/10 Р, ЕУ:С:2012:318, т. 79 и цитираната съдебна практика).
- 48 От друга страна, в случай на съмнение посоченият критерий се прилага само ако държавата членка е в състояние да докаже недвусмислено и въз основа на обективни и подлежащи на проверка критерии, установени преди или едновременно с решението за предоставяне на икономическото предимство, че приложената мярка е свързана с качеството ѝ на акционер. В това отношение могат да се изискват по-конкретно доказателства, че решението се основава на икономически оценки, сравними с тези, които всеки разумен частен инвеститор, който се намира във възможно най-близко положение до положението на държавата членка, би

извършил в такъв случай, преди да направи посочената инвестиция, за да определи бъдещата ѝ рентабилност (в този смисъл вж. решение от 5 юни 2012 г., Комисия/EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, т. 82 и 84).

- 49 Във връзка с това следва да се припомни, че от член 1, параграф 867 от Закона за стабилността от 2016 г. се установява, че сумата от 70 милиона евро е отпусната на FSE с оглед на неговото „тежко финансово положение“, „за да се гарантира продължаването на дейността на [FSE]“, докато бъде приложен оздравителният план. При обстоятелства като разглежданите по настоящото дело частен инвеститор, който се намира във възможно най-близко положение до положението на тази държава членка, не би отпуснал сума от 70 милиона евро на предприятие в „тежко финансово положение“, без преди това да прецени рентабилността на такава инвестиция.
- 50 От данните по делото обаче не се установява италианската държава да е направила такава оценка преди приемането на Закона за стабилността от 2016 г. Безспорно в придружаващия този закон технически доклад се прави позоваване на „финансов и икономически анализ“ в това отношение. Както обаче уточнява генералният адвокат в точка 54 заключението си, нищо не показва, че целта на този анализ е била да се провери рентабилността за италианската държава на отпускането на 70 милиона евро.
- 51 При тези обстоятелства, при липсата на относими данни, въз основа на които да може да се установи, че решението за отпускане на спорната сума на FSE е било взето от италианската държава в качеството ѝ на негов акционер, обстоятелство, което запитващата юрисдикция трябва все пак да провери, не изглежда възможно да се приложи критерият за частния инвеститор, за да се приеме, че тази отпусната сума не представлява селективно предимство.
- 52 Що се отнася до последното от посочените в точка 31 от настоящото решение условия, следва да се припомни, че според цитираната в точка 42 от настоящото решение съдебна практика, следва да се установи не реално нарушаване на конкуренцията, а само да се провери дали тази помощ може да наруши конкуренцията. Следва също да се припомни, че според същата съдебна практика, помощите, които имат за цел да освободят дадено предприятие от разходите, които самото то поначало би трябвало да понесе в рамките на своето текущо управление или на своята нормална дейност, по принцип нарушават условията на конкуренция (решение от 27 юни 2017 г., Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, т. 80 и цитираната съдебна практика).
- 53 Следователно предоставяне на средства като разглежданото в главното производство, което позволява на предприятие, изпитващо сериозни финансови затруднения, да остане на пазара, по принцип може да наруши условията на конкуренция.
- 54 Разбира се, FSI и италианското правителство твърдят, първо, че по делото в главното производство това не е така, като посочват, че сумата от 70 милиона евро може да се използва само за финансиране на експлоатираната от FSE железопътна инфраструктура, второ, че в италианското право тази експлоатация е подчинена на законен монопол, и трето, че благодарение на воденото от FSE отделно счетоводство, от една страна, за експлоатацията на тази инфраструктура и от друга страна, за транспортните услуги, се избягвал всякакъв риск от кръстосано субсидиране. Тези доводи не могат все пак да оборят констатацията, направена в предходната точка на настоящото решение, относно отражението върху условията на конкуренция, което може да има оставането на пазара на предприятие като FSE, изпитващо сериозни финансови затруднения.
- 55 Наистина, първо, следва да се отбележи, че на езика на оригинала нито в текста на член 1, параграф 867 от Закона за стабилността от 2016 г., нито в текста на декретите от 12 януари и от 4 август 2016 г. се предвижда, че отпуснатата на FSE сума от 70 милиона евро може да се

използва само за финансиране на използваната от него железопътна инфраструктура. Едва в текста на тази разпоредба от Закона за стабилността от 2016 г., изменен с приетия на 24 април 2017 г. Декрет-закон № 50/2017, се споменава това предназначение на тази сума.

- 56 Като се вземе предвид, че съгласно цитираната в точка 36 от настоящото решение съдебна практика решаващият момент за преценката на съответствието на мярка на нормите на Съюза за държавните помощи е моментът, в който правото да бъде получена разглежданата помощ се предоставя на бенефициера по силата на приложимото национално законодателство, изменението на предназначението на разглежданата в главното производство помощ с Декрет-закон № 50/2017, не може да се отрази на извода, че отпускането на тази сума може да наруши конкуренцията, при условие че с член 1, параграф 867 от Закона за стабилността от 2016 г., в първоначалната му редакция, на FSE вече е предоставено безусловното право на тази помощ, което, както следва от точка 41 от настоящото решение, запитващата юрисдикция трябва да провери.
- 57 Второ, безспорно е, както по същество отбелязва Комисията в точки 188 и 219 от Известието си от 2016 г., че възлагането от държава членка на предоставянето на обществена услуга, представляваща законен монопол, на публично предприятие, при определени обстоятелства не води до нарушаване на конкуренцията и предимството, предоставено на оператора на инфраструктура, подчинена на законен монопол, при такива обстоятелства не може да наруши конкуренцията. При все това в точка 188, буква б) от това известие Комисията уточнява също, че за да може при тези обстоятелства да се изключи това нарушаване на конкуренцията, трябва законният монопол не само да изключва конкуренцията на пазара, но и за пазара, с което се изключва всякаква евентуална конкуренция за функцията на изключителен доставчик на въпросната услуга.
- 58 От представената на Съда преписка се установява, че по време на договора си с област Пулия FSE се ползва с изключителното право да експлоатира железопътната инфраструктура, предмет на този договор, за да предоставя услуги за железопътен превоз на пътници. За да се установи все пак, че става въпрос за пазар, за който конкуренцията е изключена, ще трябва да се установи, че въз основа на законодателни или подзаконови мерки област Пулия е била задължена да възложи експлоатацията на тази инфраструктура и тези услуги на това предприятие като изключителен доставчик на услугата (вж. по аналогия решение от 29 юли 2019 г., Azienda Napoletana Mobilità, C-659/17, EU:C:2019:633, т. 38). В представената на Съда преписка обаче няма нищо, което да установява наличието на такова задължение, така че се оказва, че тази област е имала възможност да възложи посочената експлоатация и посочените услуги на друг доставчик.
- 59 Следователно отпускането на сумата от 70 милиона евро на FSE, като се дава възможност на това дружество да се задържи на пазара, е могло да попречи да бъдат поверени на други предприятия като Arriva Italia и др. експлоатацията на железопътната инфраструктура, експлоатирана от FSE, и доставката на транспортни услуги чрез тази инфраструктура.
- 60 Трето, колкото до доводите относно воденето от FSE на отделно счетоводство, от една страна, за експлоатацията на спорната железопътна инфраструктура и от друга страна, за доставката на транспортни услуги, следва да се отбележи, че дори да се предположи, че сумата от 70 милиона евро е била отпусната на FSE и използвана от него единствено за финансирането на тази железопътна инфраструктура, евентуално от влизането в сила на Декрет-закон № 50/2017, това обстоятелство няма да заличи последиците за посочените в точка 53 от настоящото решение условия на конкуренция. Наистина, както посочва Комисията в точка 219 от Известието от 2016 г., изграждането на железопътна инфраструктура, която е достъпна за потенциалните ползватели при равни и недискриминационни условия, обикновено отговаря на условията, посочени в точка 211 от това известие и финансирането на това изграждане обикновено не влияе на търговията между държавите членки и не нарушава конкуренцията.

61 Дори да се приеме обаче, че отпускането на тази сума на FSE може да се счита осъществено единствено за целите на изграждането на железопътна инфраструктура, а не за други цели, все пак става въпрос за железопътна инфраструктура, която не е поставена на разположение на потенциалните потребители при равни и недискриминационни условия, като се има предвид, че FSE се ползва с изключително право на ползването ѝ за срока на договора, сключен с област Пулия. Фактът, че FSE трябва да води отделно счетоводство, не се отразява на извода, че отпускането на сумата от 70 милиона евро на това предприятие е могло да наруши конкуренцията.

62 От всички изложени дотук съображения следва, без да се изключват резултатите от проверките, които запитващата юрисдикция трябва да направи, че мярка, състояща се в отпускането на парична сума на публично железопътно предприятие, което изпитва сериозни финансови затруднения, може да се квалифицира като „държавна помощ“ по смисъла на член 107 ДФЕС.

Относно прехвърлянето на FSI на дяловото участие в капитала на FSE

63 Когато става въпрос за втората от двете спорни мерки, още в началото трябва да се отбележи, че тя се състои от два елемента, а именно, от една страна, прехвърлянето на FSI на цялото притежавано от Министерството на инфраструктурите и на транспорта дялово участие в капитала на FSE без конкурентна процедура и без насрещна престация и от друга страна, поетото от FSI задължение да преодолее имуществения дисбаланс в FSE.

64 Макар прехвърлянето на FSI на притежаваното дялово участие в капитала на FSE без насрещна престация на пръв поглед да подсказва, че първото посочено предприятие би могло да се счита за бенефициер на потенциална държавна помощ, следва да се припомни, че целта на разглежданата в главното производство операция е била да се възстанови рентабилността на FSE. Следователно не би могло да се изключи възможността FSE да се счита за бенефициер на потенциална държавна помощ. Поради това запитващата юрисдикция ще трябва да провери кое от тези две предприятия трябва евентуално да се счита за бенефициер на потенциалната държавна помощ или въз основа на посочените в точка 31 от настоящото решение критерии може да се счита, че както FSE, така и FSI са се ползвали от такава помощ.

65 Що се отнася до въпроса дали втората от двете разглеждани мерки представлява държавна помощ по смисъла на член 107 ДФЕС, следва, на първо място, да се отбележи относно първото от посочените в точка 31 от настоящото решение условия, че прехвърлянето на FSI на цялото притежавано от Министерството на инфраструктурите и на транспорта дялово участие в капитала на FSE трябва да се счита за прехвърляне на ресурси на държавата, за което тя носи отговорност. Освен това поетото от FSI задължение да преодолее имуществения дисбаланс в FSE, също представлява прехвърляне на ресурси на държавата в полза на FSE, при условие че FSE е придобило право на тази подкрепа, което евентуално запитващата юрисдикция ще трябва да провери. При положение че задължението да преодолее имуществения дисбаланс в FSE е поето от притежавано изцяло от Министерството на икономиката и финансите публично предприятие, отговорността за него при всяко положение може да бъде вменена на италианската държава.

66 Обратно на твърдяното от италианското правителство и от FSI, на факта, че според член 345 ДФЕС този договор по никакъв начин не засяга разпоредбите в държавите членки, отнасящи се до режима на собственост върху имущество, не може да се прави позоваване в подкрепа на становището, че прехвърлянето на FSI на дяловото участие в капитала на FSE не би могло да се счита за държавна помощ.

- 67 Наистина, както припомня генералният адвокат в точка 87 от заключението си, член 345 ДФЕС не означава, че към режимите на публична собственост не се прилагат правилата за държавните помощи, доколкото съгласно член 106, параграф 1 ДФЕС правилата за конкуренция, включително тези за държавните помощи, по принцип се прилагат също и за публичните предприятия. Освен това и както изтъква Комисията, да се възприеме тезата, че правилата относно държавните помощи не са приложими, поради това че бенефициерът е публично предприятие и предоставеното предимство остава в икономическата сфера на държавата в широк смисъл, би провалило полезния ефект на тези правила и би довело до необоснована дискриминация между публични и частни бенефициери в нарушение на посочения в член 345 ДФЕС принцип на неутралитет.
- 68 При всяко положение следва да се припомни, че по делото в главното производство става въпрос не само за прехвърляне на капитала на публично предприятие, което има финансови затруднения, но и за приетото от публичното предприятие, адресат на прехвърлянето, задължение да преодолее имуществения дисбаланс в това публично предприятие, което има финансови затруднения.
- 69 На второ място, когато става въпрос за условието относно засягането на търговията между държавите членки, следва да се отбележи, че разглежданото в главното производство прехвърляне, също както отпускането на сумата от 70 милиона евро на FSE, е намалило възможностите за Arriva Italia, както и за други предприятия, установени в държави членки, различни от Италианската република, да осъществяват дейност на поверените на FSE пазари. При тези обстоятелства прехвърлянето на FSI на дяловото участие в капитала на FSE без насрещна престация, но срещу поемането от първото предприятие на задължението да преодолее имуществения дисбаланс в FSE, трябва да се счита за мярка, която може да засегне търговията между държавите членки.
- 70 На трето място, що се касае до въпроса дали прехвърлянето на FSI на притежаваното от Министерството на инфраструктурите и на транспорта дялово участие в капитала на FSE може да представлява селективно предимство за FSI, следва да се отбележи, че такова прехвърляне на капитал без насрещна финансова престация по принцип създава селективно предимство за образуването, на което се прехвърля капиталът, ако към датата на това прехвърляне стойността на този капитал превишава стойността на евентуалните поети от това образуване задължения в рамките на тази операция по прехвърляне. Така в настоящия случай разглежданото прехвърляне може да бъде селективно предимство за FSI, при положение че към датата на това прехвърляне стойността на FSE, увеличена, ако е необходимо с отпуснатата в негова полза от италианската държава сума от 70 милиона евро, превишава размера на инвестицията, която FSI трябва да направи, за да изпълни задължението си за преодоляване на имуществения дисбаланс в FSE, което запитващата юрисдикция трябва да провери.
- 71 Такова прехвърляне може да представлява селективно предимство и за образуването, чийто капитал се прехвърля, ако тази операция позволява да се осигури оцеляването му. По делото в главното производство наличието на такова предимство, предоставено на FSE, следователно зависи от това дали поетото от FSI задължение да преодолее имуществения дисбаланс във FSE му позволява да продължи да използва железопътната инфраструктура, която му е била поверена от област Пулия, и да предоставя транспортни услуги върху тази инфраструктура, което запитващата юрисдикция трябва да провери.
- 72 Обратно на твърдяното от италианското правителство и от FSI в съдебното заседание, от съдържащите се в представената на Съда преписка данни не се установява, че въз основа на критерия на частния инвеститор публичното предприятие, бенефициер на това предимство, независимо дали това е FSI или FSE, би могло да получи същото предимство като предоставеното му с ресурси на държавата при условия съответстващи на нормалните пазарни условия, като се има предвид, че както се отбелязва в сигнала на AGCM, италианската държава

не е направила оценка на рентабилността на прехвърлянето на FSI на дяловото участие в капитала на FSE без насрещна престация, срещу поетото от него задължение да преодолее имуществения дисбаланс в FSE, преди да се пристъпи към прехвърлянето, което запитващата юрисдикция трябва все пак да провери, като вземе предвид по-специално одитния доклад, на който се позовава италианското правителство в становището си, и проучванията от март и май 2016 г., на които се позовава FSI в съдебното заседание пред Съда.

- 73 В това отношение, най-напред, следва да се припомни, че за да се приложи критерият за частния инвеститор, в случай на съмнение трябва да бъде възможно да се установи недвусмислено и въз основа на обективни и подлежащи на проверка доказателства, че приложената от съответната държава членка мярка произтича от качеството ѝ на акционер (решение от 5 юни 2012 г., Комисия/EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, т. 82). От Декрета от 4 август 2016 г. обаче се установява, че целта на прехвърлянето на FSI на дяловото участие в капитала на FSE по-специално е да се гарантира непрекъснатост на заетостта и на транспортните услуги, предоставяни от FSE. С тази операция освен това се цели също и да се запази дяловото участие в капитала на FSE в публичния сектор. Такива съображения обаче не се вземат предвид от частен инвеститор.
- 74 След това, трябва да се припомни, че изготвените след предоставянето на посоченото предимство икономически оценки или установената със задна дата икономическа ефективност на осъществената от съответната държава членка инвестиция не са достатъчни, за да се докаже, че тази държава членка преди или едновременно с предоставянето на предимството е взела такова решение в качеството си на акционер (решение от 5 юни 2012 г., Комисия/EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, т. 85). Следователно положителният според FSI резултат от започнатата от FSE процедура за предпазен конкордат не може да се вземе предвид, за да се провери дали прехвърлянето на FSI на дяловото участие в капитала на FSE отговаря на критерия за частния инвеститор.
- 75 В светлината на изложеното дотук, като се вземат предвид резултатите от посочените в точка 72 от настоящото решение проверки, не изглежда възможно да се приложи критерият за частния инвеститор, за да се приеме, че операцията по прехвърляне на FSI на притежаваното от Министерството на инфраструктурите и на транспорта дялово участие в капитала на FSE в случая не представлява селективно предимство.
- 76 На четвърто място, що се отнася до въпроса за възможността такова прехвърляне да наруши конкуренцията, следва да се посочи, както отбелязва генералният адвокат в точка 118 от заключението си, че посоченото прехвърляне във връзка с поетото от FSI задължение да преодолее имуществения дисбаланс в FSE е попречило да бъде предоставена експлоатацията на използваната от FSE железопътна инфраструктура и доставката на транспортни услуги върху тази инфраструктура на потенциални конкуренти на FSE като Arriva Italia.
- 77 Този извод не се оспорва от обстоятелството, че AGCM не образува производство за проверка на операцията за концентрация между FSI и FSE с оглед на италианските норми относно концентрациите, като се има предвид, че преценката на последствията за конкуренцията с оглед на тези норми не е идентична с тази относно възможното наличие на държавна помощ. Наистина от решението на AGCM се установява, че целта на направената от него преценка е била да се провери дали такава концентрация не води до създаване или до засилване на господстващо положение, което може да премахне или да намали съществено и трайно конкуренцията на съответните пазари, а не дали е могла да наруши конкуренцията по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС. Освен това от сигнала на AGCM се установява, че според него разглежданото в главното производство прехвърляне е могло да наруши конкуренцията.

- 78 От това следва, че без да се засягат резултатите от проверките, които трябва да направи запитващата юрисдикция, прехвърляне на дялово участие в капитала на публично предприятие, изпитващо сериозни финансови затруднения, на друго публично предприятие без насрещна престация, но срещу задължението на второто посочено предприятие да преодолее имуществения дисбаланс в публичното предприятие в затруднено положение, може да се квалифицира като „държавна помощ“.
- 79 С оглед на всички изложени по-горе съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 107 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че без да се изключват резултатите от проверките, които ще трябва да направи запитващата юрисдикция, както отпускането на парична сума на публично предприятие, изправено пред сериозни финансови затруднения, така и прехвърлянето на цялото дялово участие в капитала му, собственост на държава членка, на друго публично предприятие без насрещна престация, но срещу задължението за второто посочено предприятие да преодолее имуществения дисбаланс в първото предприятие, могат да се квалифицират като „държавни помощи“ по смисъла на член 107 ДФЕС.

По втория въпрос

- 80 В началото следва да се отбележи, че макар във втория си въпрос запитващата юрисдикция да сочи член 107, параграф 3 ДФЕС, от акта за преюдициално запитване се установява, че този въпрос всъщност се отнася до член 108, параграф 3 ДФЕС, според който държавите членки са длъжни да информират Комисията в разумен срок за предоставянето или за изменението на помощи.
- 81 С втория си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи, ако правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че мерки като отпускането на парична сума на публично предприятие, изпитващо сериозни финансови затруднения, или прехвърлянето на цялото притежавано от държава членка дялово участие в капитала на това предприятие на друго публично предприятие без насрещна престация, но срещу задължението на второто посочено предприятие да преодолее имуществения дисбаланс в първото предприятие, трябва да се квалифицират като „държавни помощи“ по смисъла на член 107 ДФЕС, до какви последици би трябвало да доведе фактът, че в нарушение на разпоредбите на член 108, параграф 3 ДФЕС Комисията не е информирана за тях.
- 82 Безспорно с втория си въпрос запитващата юрисдикция пита Съда също и дали, ако се установи наличие на държавна помощ, тя ще е съвместима с правото на Съюза. При все това от акта за преюдициално запитване се установява, че с този въпрос запитващата юрисдикция всъщност иска да установи дали, ако може да се счита, че спорните мерки осигуряват предимство на адресатите си, другите условия, необходими за квалифицирането на мярка като „държавна помощ“, също са налице, и че в това отношение вторият въпрос се припокрива с първия въпрос.
- 83 При всяко положение следва да се припомни, че от постоянната съдебна практика, която впрочем е посочена в акта за преюдициално запитване, следва, че преценката на съвместимостта на мярка за помощ с вътрешния пазар е от изключителната компетентност на Комисията, действаща под контрола на юрисдикциите на Съюза (решения от 11 юли 1996 г., SFEI и др., C-39/94, EU:C:1996:285, т. 42 и от 29 юли 2019 г., Bayerische Motoren Werke/Комисия, C-654/17 P, EU:C:2019:634, т. 79 и цитираната съдебна практика).
- 84 Що се отнася до отговора, който следва да бъде даден на втория въпрос, от постоянната съдебна практика следва, че националните юрисдикции, сезирани със спор на основание твърдяното нарушение на задължението за информиране на Комисията за държавна помощ в съответствие с член 108, параграф 3 ДФЕС, трябва да приложат всичко предвидено за такова нарушение в

тяхното национално право, както относно валидността на актовете за привеждане в изпълнение на мерките за помощ, така и относно връщането на финансовото подпомагане, предоставено в нарушение на тази разпоредба (вж. в този смисъл решение от 26 октомври 2016 г., DEI и Комисия/Alouminion tis Ellados, C-590/14 P, EU:C:2016:797, т. 100 и цитираната съдебна практика).

- 85 Във връзка с това следва да се подчертае, че възстановяването на положението, предхождащо изплащането на неправомерна или несъвместима с вътрешния пазар помощ, е необходимо условие за запазването на полезния ефект на разпоредбите от Договорите относно държавните помощи (решение от 7 март 2018 г., SNCF Mobilités/Комисия, C-127/16 P, EU:C:2018:165, т. 104 и цитираната съдебна практика).
- 86 По делото в главното производство и доколкото спорните мерки трябва да се считат за държавни помощи, задача на запитващата юрисдикция е да приложи всичко предвидено за случаите, когато се установи, че в нарушение на член 108, параграф 3 ДФЕС Комисията не е била информирана за тези помощи и следователно трябва да се счита, че те са неправомерни.
- 87 Що се отнася до отпускането на сумата от 70 милиона евро, запитващата юрисдикция ще трябва да определи предимството, което се е получило за FSE в резултат на предоставянето на тази сума, като включи лихвата, с която се е увеличила, и да разпорежи на FSE да върне тази сума.
- 88 Относно прехвърлянето на FSI на дяловото участие в капитала на FSE, възстановяването на предишното положение ще наложи евентуално разваляне на това прехвърляне чрез възстановяване на участието на Министерството на инфраструктурите и на транспорта в капитала на FSE, както и отстраняване на всички последици от това прехвърляне.
- 89 С оглед на всички изложени по-горе съображения на втория въпрос следва да се отговори, че правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че след като мерки, като отпускането на парична сума на публично предприятие, изпитващо сериозни финансови затруднения, или прехвърлянето на цялото притежавано от държава членка дялово участие в капитала му на друго публично предприятие без насрещна престация, но срещу задължението за второто посочено предприятие да преодолее имуществения дисбаланс в първото предприятие, се квалифицират като „държавни помощи“ по смисъла на член 107 ДФЕС, задължение на запитващата юрисдикция е да приложи всичко предвидено за случаите, когато се установи, че в нарушение на член 108, параграф 3 ДФЕС Комисията не е била информирана за тези помощи и следователно те трябва да се считат за незаконосъобразни.

По съдебните разноски

- 90 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

- 1) Член 107 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че без да се изключват резултатите от проверките, които ще трябва да направи запитващата юрисдикция, както отпускането на парична сума на публично предприятие, изправено пред сериозни финансови затруднения, така и прехвърлянето на цялото дялово участие в капитала му, собственост на държава членка, на друго публично предприятие без насрещна

престация, но срещу задължението за второто посочено предприятие да преодолее имуществения дисбаланс в първото предприятие, могат да се квалифицират като „държавни помощи“ по смисъла на член 107 ДФЕС.

- 2) Правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че след като мерки, като отпускането на парична сума на публично предприятие, изпитващо сериозни финансови затруднения, или прехвърлянето на цялото притежавано от държава членка дялово участие в капитала му на друго публично предприятие без насрещна престация, но срещу задължението за второто посочено предприятие да преодолее имуществения дисбаланс в първото предприятие, се квалифицират като „държавни помощи“ по смисъла на член 107 ДФЕС, задължение на запитващата юрисдикция е да приложи всичко предвидено за случаите, когато се установи, че в нарушение на член 108, параграф 3 ДФЕС Комисията не е била информирана за тези помощи и следователно те трябва да се считат за незаконосъобразни.**

Подписи